

Előfizetési ár:

Egész évre	--- 4 K.
Fél évre	--- 2 K.
Negyed évre	--- 1 K.
Egyes szám	--- 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélzetes egységgel számított. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkesztő:

BALOGH ERNŐ

m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Az erdőaltiszt védkerületi teendői. (Tomasovszky Imre.)

A fekete rigó.

Nyugdíjpótlás. (Gaál Károly.)

Gazdasági tanácsadó: A zöldtakarmányozásról. — Házörző ebek gondozása.

Különfélék: A családi pótlékról. — Az új nyugdíjtörvény. —

Megjutalmazott erdészeti altisztek. — Könyvismertetés. —

Haláleseti segély. — Átlépések a nyugdíjcsoporthoz. — Időjelzés.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. Itt van a tél. (Szalagyi Emilné.)

Az erdőaltiszt védkerületi teendői.

Irta: Tomasovszky Imre, m. kir. főerdőmérnök.

(Folytatás.)

3. A fának szárazon és vizen való szállítása.

A termelt faválasztékoknak, bizonyos szállító eszközök segítségével a fogyasztási- és értékesítési helyekre való szállítását: faszállításnak nevezzük. Az erdőgazdaságokban a fának szállítása szárazon és vizen szokott eszközöltetni.

A szárazon való szállítás eszközei: az utak; a csúsztatók, csúsztató utak, erdei pályák, a siklók, a sodronykötélpályák s az erdei iparvasutak.

A vizen való szállítás rendszerint úsztatás és tutajozás segítségével történik.

a) Az erdei termények szállítása leggyakrabban erdei utakon történik; ezért érthető, hogy az erdei utak fenntartására hova-tovább nagyobb és nagyobb gond fordítatik. Jó, kellő karban tartott s állandóan gondozott erdei utakon a fuvaros szívesen s olcsóbban is szállít, mert igavonó állatja és szekere nem megy oly hamar tönkre, mint rossz uton s napközi idejének jó részét nem kell lépten-nyomon akadályok legyőzésére s igavonó állatainak folytonos nógatására fordítania.

Az erdőüzemelnél alkalmazott erdőaltisztnak tehát szolgálata közben idejének néha tekintélyes részét az erdei utak fenntartására s gondozására kell fordítania, hogy az erdei utakon a forgalom folytonossága biztosítható legyen. A szerint, a mint földutakkal, kaviccsolt utakkal, avagy terméskövel vagy fával burkolt

utakkal* (dorong-, palló- és rözseutak), van az erdőaltisztnak dolga, a fenntartási munkálatok is mások.

Útfenntartási munkálatokhoz tartoznak általában:

1. az úttest tisztántartása; 2. a sár lehúzósa; 3. az esővíz és csapadékok elvezetése; 4. az útkörök és vízáttereszek tisztántartása; 5. az úttesten levő áteresztőkre, hidakra és partbiztosítási művekre való felügyelet; 6. felügyelet az útkörlátokra, kerékvetőkre, kilométeroszlopokra és a távbeszélőberendezésekre; 7. felügyelet az útmenti fasorokra és faültetvényekre; 8. felügyelet az útmenti védőpáztárra; 9. az úttest kikavicsolása s végül 10. az elemi csapások elleni védekezés.

Ezeknek a teendőeknek a helyes vezetése, irányítása és felügyelete a védkerületi erdőaltiszt teendőit képezik s azok végezésénél az tartandó szem előtt, hogy e munkálatok mindig a kellő időben teljesítenessenek, mert az erdei termékeknek fennakadás nélküli szállítása csakis így biztosítható.

b) A csúsztatók üzeménél mindig arra kell törekedni, hogy azok a csúsztatási munkálatok tartamára használható állapotba helyeztessenek, megfelelő számú csúsztatóór alkalmaztaőség, hogy a csúsztatás alatt a munkások időközönként a csúsztatókban összegyülemlő forgácsot, földet, kérget, fadarabokat stb. kitakarítsák s a csúsztatási szabályokat pontosan betartsák.

c) A csúsztató utak használatánál a legnagyobb ovatosságra van szükség s ezért az öröket a kellő elővigyázati szabályokra állandóan figyelmeztessük.

d) Az erdei pályák, siklók, sodronykötélpályák stb. a legkülönbélebb körülmények között nyervén alkalmazást, azok üzeménél a kellő övrendszabályok elő vanak irva, miért is azok szigorú betartása felett örködjünk. Az erdőaltiszt törekedjék arra, hogy ezeknek a szállítási eszközöknek a szerkezetét minél alaposabban megismerje, hogy esetleges üzemzavarok alkalmával az akadályok minden nehézség nélkül elháríthatók legyenek s szerencsétlenségeknek eleje vétessék.

e) Végül az erdei iparvasutakról, mint az erdei ter-

* L. bővebben Tomasovszky Imre: «Az erdei utak s azok fenntartása» című közleményét «Az Erdő» 1908. évf. 17., 18. és 19. számaiban.

mények legmodernebb szállító berendezéséről is meg kell néhány szóval emlékeznünk. Az épületi és műszerfának szállítása rendszerint forgószámolyokkal ellátott hosszfa-szállítókoszokban, a kisebb méretű választékok szállítása pedig kisebb vasúti kocsikban történik.

Mint hogy a gőz és villamos erdei iparvasútnak üzemét rendszeren utasítások írják elő; azért e tekintetben mindig azok a tennivalók teljesítendőek pontosan, a mit az illető engedélyező hatóság által jóváhagyott utasítások előírnak.

Az olyan erdőaltisztnek, a kit az erdei vasúti szolgálathoz állandóan beosztanak, főleg a vasútra vonatkozó forgalmi-, jelzési- és pályafelügyelői utasításokkal kell tisztában lennie azért, mert csak ezek kellő és pontos ismerete mellett, képes e nemű szolgálatát kifogástalanul ellátni.

f) A vizen való szállításnak egyik fontos módja az úsztatás. Mint ismeretes, csakis fűrészrönköt, hasábfát és néha vastagabb dorongfát szokás úsztatni. Az úsztatásra berendezett csatornák, patakok előzetes bejárása, a netaláni akadályoknak elhárítása, a szükséges javítások és helyreállítások teljesítése, az úsztatandó választékoknak az úsztatásra való helyes előkészítése, az úsztatás tartama alatt a munkásoknak czélszerű beosztása, általában a munkálatokra való gondos felügyelet, utóúsztatás kivitele stb. olyan teendőek, a miket az úsztatási üzemnél figyelembe kell venni. Az erdőaltiszt, mint mondani szokás, legyen a «elke» az úsztatási üzemnek, mert csakis ezáltal lesz képes a felügyeletére bízott üzem sikerességét biztosítani.

g) Végül nem csekély gondot s fáradságot okoz he-

lyenkint az erdőaltisztnek a tutajozási üzem. A tutajok helyes befűrészi munkálatainak vezetése, a mederszabályozásnak ezerféle teendői, a vízfogók felügyelete, a gátvizek eresztése, árvizek elleni védekezés, tutajok elindítása, elzárások keletkezésének megakadályozása, stb. nagy körültekintést, lelkiismeretet s bő tapasztalatot igényelnek. Hosszas szolgálata alatt az erdőaltisztnek legszebb erkölcsi jutalma az, ha védkerületében a tutajozási üzem mintaszerűen vezetettik s ha az ily nagy körültekintést igénylő, nehéz szolgálati körében a szerencsétlenségek elkerültetnek.

4. A fának raktárban való eladása.

Nagyobb városok, különféle gyárak s fát fogyasztó ipartelepek közelében az erdőbirtokos faraktárakat szokott fenntartani. Ezekbe a raktárakba szállítják be mindazokat a választékokat, a melyeknek értékesítésére alkalom és mód kínálkozik. Ilyen választékokat képezhetnek a bodnárfa, szerszámfa, szőlőkaró, bányafa, zsindegyfa, karók, léczek, rudak, zsindegy, vékony műfa, nemkülönb a különféle méretű szálfák és rönkök s végül a tűzifa. Az erdőaltisztekre nézve főleg a tűzifaraktárak fontosak, melyekből a tűzifa részint nagyban, részint kisebb részletekben értékesítetik, részint pedig illetményeseknek adatik ki.

A tűzifaraktárak kezelésénél arra törekedjünk, hogy a tűzifát ászokfára rakassuk, hogy az egyes választékok kellő sűrűséggel tömören helyeztessenek el a rakatokba, hogy a rakatok mellső és hátulso oldalai megüssék a kellő mértéket. Hosszabb pl. 20—25 méteres rakatoknál keresztalakok is alkalmaztatnak kellő oldaltámasz-

TÁRCZA.

Itt van a tél.

Irtá: Szalagyi Emilné.

Az augusztusi nap forrón tűz le a földre. A fürdő sétányából üde, bájos arczu leány jön a közeli erdőbe, hogy a nap sugarai ellen védekezzen. Könnyű szalmakalapja, melyből sárga mezei virág kandikál elő, karjára van akasztva.

Merész tekintetű, délczag ifju kíséri, kivel itt a fürdőben ismerkedett meg. Mindjárt az első találkozásnál hosszabb beszélgetésbe kezdtek s mind a kettő meglepődve látta a másikban, hogy rokonlélekre talált. Eleinte tartózkodva szóltak, de rövid időn belül kimondott szavuk mellett ott volt a lelkük is.

A leány leült egy mohos fatörzsre s a virágokat csokorba kötötte. Az ifju előtte ült a gyepmagon és kedvtelve nézegette az apró, fehér ujjacskák munkáját.

— Tudja, milyen név illenék most leginkább magára?

A leány felveti bársonyos tekintetű, barna szemeit, kicsit elgondolkozik, vajjon elárulja-e, hogy odahaza mi a bevezető neve?

— Az én nevem...

— Aranyvirág kisasszony, — szólt közbe hirtelen az ifju.

A leány csodálkozó s egyben meglepődött tekintetvet feléje. Az ifju pedig magyarázatképen a virágokra mutatva folytatja:

— Ezek a virágok úgy néznek ki, mint az arany. A haja ennek a legsötétebb színárnyalata, önmaga egy üde nyíló virág; ezt összevonva lesz: Aranyvirág. Én ezt a nevet adnám magának.

A leány felkaczag; mintha apró ezüstcsengők csilingelnének, olyan a nevetése.

— Minő szellemi találkozás! A papa születésemtől fogva így hí. Ha hallaná, hogy az a rideg, szigorú ember, milyen melegséggel tudja mondani: Aranyvirágom!

Azután mintegy gondolatait folytatva, mondja:

— Nekem tulajdonképen tetszenek ezek a regénybe illő délutáni jelenetek. Olyan, mint egy régi lovagtörténet. A várkisasszony a lantját pengető lovaggal a hatalmas várkerítésen túl keresi az örök szépet, a boldogsághoz vezető utat. Ha a dőre csalóka álmok nem ütnek ki kezükből a beteljesedés kelyhét, akkor, mikor azt már ajkaikhoz vonták.

Az utolsó szavakat lassan elmélázva mondta. Arczá-

tás s a sarangok megerősítése végett. A raktárakban a tűzifarakatok általában 2-1 m. magasságra rakatnak. A tűzifaválasztékok fanemenként, választékonként és minőség szerint külön rakásolandók. A sarangok mindegyike számot kap, mely mellett rendszeren a sarang ürtartalmanak mennyiségét is fel szoktuk tüntetni. Az egyes sarangok között 1—1.5 m. közöket kell hagyni, hogy az egyes rakatokat fuvarral meglehessen közelíteni. A vevőnek a tűzifa nem rakatonként adandó át, hanem a tűzifát mindenkor ürmértékbe kell rakatni s úgy átadni. Hogy a tűzifaraktárban levő raktári készlet mindig megállapítható s annak mennyisége ellenőrizhető legyen, a raktárt kezelő erdőaltisztnak «sarangjegyzéket» kell állandóan vezetnie, melybe a napi bevételek és kiadások pontosan feljegyzendők. Nagyobb tűzifaraktárakban a sarangjegyzéket a «tűzifanapló» helyettesíti, melynek mikénti vezetésére kérjük ki a szükséges utasítást.

Végül olyan helyeken, a hol a tűzifaválasztékok állandó fogyasztásnak s keresletnek örvendenek, gondoskodni kell arról, hogy a fogyasztás céljaira szükséges tűzifa állandóan raktáron legyen.

B) Az erdei előhasználatok körüli szolgálat.

A modern erdőgazdaság egyik főadata a fölújított vagy telepített erdő főterményéből, a fából minél értékesebb választékokat termelni, illetőleg az erdő tiszta jövedelmét fokozni. Ezt a célt csak úgy érhetjük el, ha a felújított, illetve megtelepített erdőt a megéréséig kellőleg gondozzuk, neveljük s ápoljuk.

Az erdőnek gondozási és nevelési munkálataihoz so-

roltatnak: 1. A csemetések s fiatalosok hézagainak pótlása; 2. a csemetések gyomlálása; 3. a tisztító vágások; 4. áterdölések (gyéritések), s végül 5. a fák felnyesése.*

Előhasználatokat tisztító vágások s főleg áterdölések (gyéritések, ritkítások) útján nyerhetünk s erre való tekintettel csak az utóbbiakról szólunk e fejezetben bővebben.

A tisztító vágások alkalmazásával a vágásainkban megtelepedett gyomfák és cserjék kiirtását célozzuk. Az első tisztító vágás alkalmával a cserjéket s a betolakodott fanemeket, nemkülönben a cöljainknak meg nem felelő tuskó- és gyökérhajtásokat szoktuk kivágni, melyek a tenyésztendő fanemek csemetéi elől elveszik a tért. A megismételt tisztítás alkalmával a keletkezett sarjakat vágjuk ki. A lágyfanemeket a tenyésztendő állományokból körülgyűrűzéssel igyekezzünk kiirtani, mely munkálatot a nedvkeringés alkalmával hajtjuk végre. A tisztítást általában évenként csak egyszer fogatatosítjuk.

Az áterdölés vagy gyérités. A tisztító vágások segítségével nevelt fiatalosokban a létért való küzdelem csakhamar megindul, mely küzdelem az erdő megéréséig állandóan tart. A gyengébb egyedeket az erősebbek elnyomják, túlszárnyalják, minek természetes következménye azután az, hogy a gyenge a növekedésben visszamarad s végül kiszárad.

Az erdőgazdának tehát nem szabad tétlenül nézni

* L. bővebben *Vadas Jenő*: «Erdőműveléstan» című könyvének 622—649. lapjain. Szerző.

ról eltűnt a pir s a szája szögletében keserű vonás rajzolódott.

Az ifju arca ellenben ragyogott s a míg beszélt, ez a különös ragyogás mindég erősebb lett.

— Oh, szép az élet, Aranyvirág! Különösen a lovagtörténetbeli várkisasszonyoknak s a lantot pengető lovagoknak gyönyörteljes. Az embernek büszkének, bátornak, erősnek kell lennie. A küzdés az, a mi az életnek derűt, meleget ad. E mellett az enyhe meleg mellett nem hal el, szívünkben a vágy, nem hervad el kezünkben a virág. Igen. A nem teljesült álmok adják meg szívünknek az illuziót. Az ád reményt, hogy egyszer mégis valóra válik, a miért érdemes élni.

A leány nem felelt mindjárt. Nehezeére esett megtörni a csendet. Érezte, hogy első szavára szétfoszlik körülöttük a káprázat, eltűnik az ifju mosolya s az a különös ragyogás az arcán.

— Tudja, hogy a mai nappal végződik a lovagtörténet? — Mondta később és szomoruan nézte a hatást az ifju arcán.

— Miért?

— Holnap érkezik a papa, hogy hazavigyen.

Mindketten eltűnődve néztek maguk elé. Jól eső és egyben fájó hullámozása az érzéseknek vett rajtuk erőt.

Ott volt előttük az elválás szenvedése, a mi megremegettette egész valójukat.

Főlkeltek, hogy haza menjenek. Az útszéli árkon keresztül keskeny deszka padló volt fektetve. A férfi ment át először s visszafordulva törte meg a csendet.

— Szabad kérnem? — nyujtsa a kezét!

A leány szótlanul engedelmeskedett s csak a keze remegett egy kissé.

— Itt elválnék, — mondta az útra nézve. — Ma sem kísérhet haza. Szegény nénikém halálra rémülne, ha megtudná, hogy lovagom akadt.

Az ifju bölintott, nem tudva, hogy mit válaszoljon.

Mikor búcsuztak, a férfi megcsókolta a leány kezét s hosszan, mindent kifejezően nézett a szemébe.

A leány megremegett s kipirult arccal, ragyogó tekintettel csak ennyit mondott:

— Mi csütörtökön fogadunk, de ha ön jön, bármikor szívesen látott vendégünk lesz. Ezt megfogom mondani apának is.

E szavak után elváltak. Aranyvirágot atyja néhány nap múlva hazavitte. Egy nap a következő levelet kapta:

«Aranyvirág!

Nem tudom miképen kezdjem, a mit elmondandó vagyok... Szeretném tollamat bemártani folyékony aranyba, hogy még a betűk is ragyogjanak s szeret-

ezt a folytonos küzdelmet, melynek folytán az elnyomott faegyedek egymásután kiszáradnak s kidőlnek, hanem áterdőlés, illetve gyérités útján a bajnak elébe kell vágni s az életerős egyedeknek a kellő növényteret biztosítani, hogy szép növésű, értékes törzseket nevelhessen.

Ha az erdő fát figyelmesen vizsgáljuk, úgy azokat növésük, kifejlődésük s alakjuk szerint egymástól könnyen felismerhető osztályokba sorozhatjuk. Ilyen felosztás többféle van. A felosztások leggyakoribbika a következő: 1. *kimagasló fák*, melyeknek koronái igen erősek s a többiek fölött kimagaslanak; 2. *uralkodó törzsek*, melyek az erdő mennyezetének zömét alkotják, lehetőleg egy síkban álló koronájúak; 3. *tűlzsármnyalt törzsek*, a melyeknek — bár a koronák még eléggé kifejtettek — csakis a csúcsaik szabadok; 4. *elnyomott fák*, melyeknek csúcsa már nem szabad, hanem a szomszédos törzsek koronája alatt van; s végül 5. *elszáradt fák*, melyeknek törzsei már elhaltak, illetve korhadtak.

Ha most a gyéritést foganatosítani kívánjuk, a kiszedendő törzseket gondosan kell kijelölni, a mi bizony nehéz feladat. E célból az állományt szorgos vizsgálat alá vesszük s a kivágandó fákat nagy körültekintéssel kijelöljük, de sohasem egyszerre, hanem két, esetleg háromszori bejárás után a gyérités céljainak megfelelően.

Az első gyéritésnél azokat a fákat kell eltávolítani, a melyek a jó állományok képzését hátrányosan befolyásolják. Ilyenek az ágasbogas, villás, megsérült, beteg, görbennövésű stb. fák; a későbbi gyéritéseknél a szorongó csoportokat bolygatjuk meg s e mellett arra

törekszünk, hogy a helyes sűrűség (záródás) és elegyarány is fenntartassék, nehogy a talaj beárnyékolatlanul maradjon s ennek folytán a nap hevének s a szél kártékony hatásainak a talaj kitévessék. Hazai erdőgazdaságunkban szálerdőben rendszeren tíz, sarjerdőben pedig minden öt évben szokás a gyéritést végezni.

A gyéritést begyakorolt munkásokkal, szigorú felügyelet mellett kell végezni. Lombfaerdőkben a gyéritésre kerülő fák kejelelése akkor a legjobb, a mikor azok lombosak, mert ekkor könnyebben tudjuk megítélni, hogy hol és milyen mértékben fenyegeti a tenyészteni kívánt fánemeket az elnyomatás veszedeleme. A gyérités az év bármely szakában végezhető, de legcélszerűbb akkor, a mikor más mezei, vagy erdei munka nincs. A kijelölt fiatal egyedeket általában az ősz folyamán szoktuk kivágnani; a kiszállítást pedig rendszeren télen s a mennyire lehet, szánkókkal szállítatjuk ki, hogy a kigyéritett fiatalosokban minél kevesebb kárt okozzunk. A gyéritésnél *fiatal és sűrű állományokban* a kaczorok, a töremetsző ollók, sújtókések; rudas erdőben a balták és könnyebb fejszék; idősebb állományokban pedig a fejsze mellett a fűrészek alkalmazhatnak.

Hazai erdőgazdasági viszonyaink mellett rendszeren akkor kezdjük meg a gyéritést, a mikor a kivágott faanyag eladási ára fedezi a gyéritési költségeket.

Hogy milyen nagy előnyei vannak a gyéritésnek, azt mindazok a kísérletek fényesen igazolják, a melyeket a német erdőgazdaságokban végeztek. A gyéritések az állományok legértékesebb fáinak növekvését fokozák; a faállományok ellenálló képességét a rovarok, a

ném lecsalni az Úr legszebb szavu angyalát, hogy őt küldjem szószólónak magához szép Aranyvirág.

Nem tudom, álmatlanok-e Önnek is utolsó találkozásunk óta éjszakái? Én álmodom, nemcsak éjjel, de nappal is, csakhogy ébren álmodom.

Szeretnék elmenni messze, nagyon messze... Itália kék ege alá, Svájc hatalmas bércei közé, hogy gyönyörködjem sok szép és új dologban. Azonban egyedül képtelen vagyok már gyönyörködni... Társul, egy egész életre elválaszthatatlan társul keresem azt, a kinél az a szív van, a melyet egész életemen át kerestem.

Azt kérdem Aranyvirág, kitalálta-e, kinél van az a szív? Akarja-e, hogy jöjje?

Kézsókkal és üdvözléttel *Beleznay Sándor.*

Aranyvirág válasza Beleznay Sándorhoz.

«.....»

Ne haragudjék, hogy nem szólítom meg, de annak, a minék én akarnám, még nem szabad, hidegen pedig, mint más embert szoktam, nem vagyok képes. Maga lett az én életem napsugara... és szegény Aranyvirág idő előtt elhervadna, ha éltető meleg sugara nem világítaná be előtte azt az utat, a melyet a földi életben meg kell járnia.

Szószólója voltam levelének édes apámnál. Elmondtam neki azt is, a mit maga megsem írt. Megmondtam, hogy a boldogság a legnagyobb jó, a miért érdemes eldobni magamtól egy koronát is. Mert menyasszony voltam, eljegyzett menyasszonya, egy öszülő, koravén, jóságos embernek, a dúsgazdag Lozsethy hercegnak, a ki a nevető örökösök előtt velem akarta becsukatni az ajtót.

Örömet akart szerezni a szerető rokonoknak, a kik a pénzsóvárgásban annyira mentek, hogy örültek jelentették ki a herceget, hogy pénzt magukhoz kaparíthassák.

Én most nyitva hagyom az ajtót, visszaadok nekik mindent. Legyenek boldogok, mint a milyen boldog én leszek, ha maga eljön értem.

Szeretettel várom!

Aranyvirág.

Azután, hogy nem jött a várva-várt ifju, az a boldondos gyáva szív nem tudott egyebet, mint könnyeket kicsalni.

Egy napon mégis ez a levél érkezett:

«Aranyvirág!

Egy felfedezést kellenne tennem, de ez oly kínos... Nyár derekán köszöntött be az ősz, egyszerre hervadt el a virág s foszlányokra tépődtek a szív

szél és hó károsításaival szemben növelik; a magtermést és a természetes felújulást elősegítik, a gyéritések nyújtotta faválasztékok értékesítésével fokozzák az erdő jövedelmezőségét, a száraz anyagnak eltávolításával a vidék szegényebb lakosságának olcsó tüzelőanyagot nyújtanak s állományainkban a tüzesetek és a falopások számát csökkentik.

Gyérités útján babkarókat, komlópóznákat, szőlőkarókat, gyümölcsfakarókat, rudakat, léczeket, erdei léczkerítési anyagot, táviró-, telefonpóznákat, fedélszékhez való szarufákat, kerítésoszlopokat, hevedereket stb., végül a 8—10 cm. átmérőtől kezdve pedig a fapapirgyártás czéljaira alkalmas faanyagot termelhetünk.

A gyéritési munkákat fontossága s gyakorlati kivitelének, illetve e kihasználási módnak és a termelt faanyag kiszállításának körülményessége, fentiek alapján megítélhető. Ezt a munkát tehát az erdőaltisztnek a legnagyobb lelkiismeretességgel kell teljesíteni, mivel beigazolt tény, hogy a rendszernélküli gyérités főleg a lúzfenyőállományok további fejlődésére rendkívül káros.

Végül megjegyezzük, hogy a különféle gyéritési eljárások akkor alkalmazhatók legelőnyösebben és legczélyszerűbben, ha erdőgazdaságaink állandó jellegű szállítóeszközökkel megfelelően el vannak látva. (Folyt. köv.)

A fekete rigó.

A madárellet megfigyelői már régidő óta tapasztalják, hogy a mi fekete rigónk természete és karaktere alaposan megváltozott. Röviden kifejezve a változás abban áll, hogy a madár lelke függetlenítette magát ősei ha-

gyományaitól s egész életmódjában igyekszik alkalmazkodni Észak- és Közép-Európa havasai föltételeihez.

Nem tudjuk ugyan, mennyiben játszik még bele a jégkorszak befolyása a jelenbe, de azt tudjuk, hogy millió és millió madár még mindig ép úgy adózik a jég rémének, mint mikor az még zöld glecserek alakjában borította havasainkat. Töméntelen sereg madár röpül el tőlünk mindjárt a költés után az első juliusi napokban, habár még sokáig megtalálná élelmét nálunk is. Madarak, a melyeknek az azóta bekövetkezett éghajlatváltozások s Közép-Európa új települési viszonyai baj nélkül engedhetnék meg az áttelelést ott, a hol költöttek, még mindig délre vonulnak az ősz beálltával s ezzel automaticæ folytatják szülőikkel, fiókaikkal és unokáikkal együtt azt a vándoréletet, melyre őseiket Európa jégkorszaka idejében a viszonyok kényszerítették. Így aztán a madarak tulajdonképen kívül élnek azon a koron, melybe beleszülettek. Mintha észre se vették volna, hogy földünk utolsó glecsér-korszaka óta egész más lett s a világviszonyok lényegesen javultak.

Ezen a konzervatizmuson most kezdi túltenni magát a rigó, melynél a vándoröszton azon ingerek következtében, a melyek a jelenkorból támadnak és hatnak állandólag a madár lelkére, egyes állatok eseteiben már teljesen kihalt. Vannak fekete rigók, melyek minden eddigi szokásuk daczára télen sem hagyják el többé azt a helyet, a hol költöttek. Mi lehet vajjon ez ősrégi ösztön kiveszésének oka?

A mennyire sejtethetjük, azzal kezdődött a dolog, hogy a költés után előbb csak a nőstény és a fióka fordítottak hátat nyári hazájuknak. A hímek pár hétig tovább

álmai!... Ne várjon reám, mert én nem jöhetek vissza többé soha.

Vajjon megbocsáthatja-e ezt nekem?»

A lovag helyett ismét a koravén herceg jött el.

A leány elgondolkozott: Lehet-e vajjon még neki tavasza? Nem, bizonyosan nem, hisz napsugár urfi itt hagyta Aranyvirágot.

És elmentek Itália kék ege alá, Svájc hatalmas bércei közé Aranyvirág és az öszülő Lozsethy herceg.

*

A virágokkal ékes lépcsőkön sorfalat állottak az itt pihenő betegek, hogy üdvözljék a gyógyhely védnőnőjét, a szép Lozsethy hercegnét, ki meglátogatni jött őket. Mindenki állva fogadta, csak a délszaki növényekkel díszes nagy előszoba egyik szögletében ült egy férfi, s onnan a zöld levelek mögül nézett a hercegnőre. Fájdalom szorongatta szívét, de a szája most is mosolyogni próbált. Keserű s nagyon szomorú mosolygás volt az. Meglátta, hogy a hercegnő mély gyászba öltözött jött, a férjét, a jó öreg herceget gyászolja.

A hercegnő mosolyogva nézett körül s a mint oda pillantott, megdöbbenéssel nézett a férfire. Az orvos magyarázatképpen mondta:

— Legnagyobb betegünk, testi és lelki beteg.

— Szeretnék vele beszélni, — mondta a hercegnő

kisérétéhez fordulva, — menjenek előre, én visszamaradok.

Azután, hogy hozzáért, csak nem jött szó ajkára. Csak nézte, elhomályosult szemmel nézte.

A férfi erősebb volt. Összeszorított szájszájval állta a nézést. A térde be volt burkolva meleg takaróba, jobb vállára pedig köpeny volt borítva.

— Ön annyira fázik? — kérdezte halkan a hercegnő, — pedig hogy süt az áldott nap.

A férfi rekedt, tompa hangon válaszolt:

— A téli napnak, akármilyen ragyogó, nincs ereje, nem melegít többé. Sugara megcsillan a fehér havon, de az csak káprázat, hideg, hazug csillogás. Nincs már benne semmi, a mit nekünk adhatna.

— Így szórtam szét az üres semmibe lelkem sugarait, ifjúságom szent hitét én is, — mondta a szép hercegnő csöndesen, lehajtott fővel. — Csak azt akartam mondani, hogy mindezért megbocsájtottam. Nincsen harag, keserűség a szívemben s örülök, hogy ezt magának megmondhattam.

— Köszönöm, — és megremegett a férfi hangja is — az örök tél lehelete belesüvitett a legpompázóbb nyárba s egy csomó üde, büszke, fényes ragyogású levelet dobott oda a hervadásnak. A hogy multak az évek, úgy sóhajtottam föl minden év mulásánál: oh szép her-

maradtak otthon. Kettenként, ötönként összeállottak egy csapatba s nap folytán közösen keresték fel a vadászterületeket, az éj beálltával pedig visszatértek meghitt otthonukba pihenni. Késő novemberig lehetett e kis csapatokat civakodva és embereket kerülve körülköszálni látni, mihelyt azonban a hideg beállt, nyom nélkül tűntek el a tájról. A fagy tovább űzte őket nöstényeik és fiókáik után.

Ez az eset nagy, magános erdeink karesú fekete rigójával is. E madár vadóc és emberkerülő természetén az újkor sem sokat változtatott. Nöstényeit és fiókáit augusztus közepétől fogva semmi sem tudja visszatartani, annak ellenére, hogy bogyóknak bővében vannak. Sőt a hímekben is, melyeket pedig a késő nyár és ősz dús terített asztala tovább tartóztat vissza, mihelyt a levegő beborul olthatatlan vágy támad a déli tájak felé, mely feledteti velök a még mindig bőven rendelkezésükre álló élelmi szereket. Mintha az első fagy visszaidézné emlékezetükben a multat s visszahelyezné őket a jégkorszakba.

Ettől a nehézkes rigófajtól újabban elágazott egy könnyedebb vörű. Föl lehet tételeznünk, hogy az elágazás már századokkal ezelőtt vette kezdetét, a mikor tudniillik a népesség sűrűsége észrevehetően kezdett emelkedni s az ember a maga tartózkodási helyét mind kijebb tolta várakba, falvakba, városokba. Oly helyeken, hol eddig erdő és csalit állott, most parkok, temetők, kertek kezdtek terjeszkedni, melyeket a környékbeli rigók szívesen választottak költő és lakóhelyökül esendőségük és biztosságuk miatt. Az új lakóhely azonban az

állatokat is egészen új táplálkozási módhoz szoktatta hozzá. Közvetlen közelségben volt ez a mezőkhöz és emberekhez, gyümölcsöskertek szomszédságában, különböző konyha- és istállóhulladékok lerakódó helyein, a hol már nem volt oly nehéz a fiókák számára a táplálékot megszerezni, mint a mély tülevelű erdőkben. Ezt a rigók is természetesen észrevették, mert az állatoknak csodálatos érzékük van életfenntartásuk minden könnyebbülése iránt, s különösen azok, melyek a vegyes kosztot kedvelik, igen erősen képesek reagálni étrendjük és ételsoruk minden bővülése iránt.

Így a kerti és mezei rigók is észrevették, hogy az erdőben oly ritkán látható ember, kire azelőtt gyanakodó bizalmatlansággal tekintettek, s a kitől mint idegenszerű jelenségtől hanyatt-homlok menekültek, nem táplál velök szemben ellenséges czélatokat. Ellenkezőleg, időről időre egy kis morzsát vet feléjük s szívesen türi kertjeiben mint hernyópusztítót. Ennek következménye volt, hogy az állatok hozzászoktak az emberekkel való érintkezéshez s hogy fiókáik is, mikor búcsuztak attól a helytől, hol a napvilágot megpillantották, magokkal vitték azt az ösztönt, hogy később házak közelében tartózkodjanak s rakjanak fészket. Hiszen fiatalágukat kertek és majorok, temetők és utcák közt töltötték, s megtanulták, hogy ott keressék táplálékaikat.

De a hímekre, melyek már az erdőből szokva voltak az első fagyos éjszakák beköszöntéig itthon maradni, az erdőtől való elszokás még más irányban is döntő befolyással bírt. Ha beállt a hideg s a jégkorszakra való emlékek felébredtek bennök, kiűzték őket nyári ottho-

czegné, virulnak-e még az Aranyvirágok? A réten igen, százával, ozzrével, csak a szívünkben fonnnyadtak el.

— Vajjon csakugyan elfonnnyadtak-e? — kérdezte szeliden a hercegnő és tekintetével kereste a férfi tekintetét.

— Hercegnő! Nincs már bennem semmi, a mit önnek adhatnék. Minden kincsemet elvitte az örök tél. Gonosz, gyilkos kézzel rabolta el tőlem, midőn a legboldogabb voltam.

A hercegnő megdöbbenve nézett rá, ő pedig fáradtan sóhajtott. Halálos szomorúság űlt ki az arcára s úgy nézett ki a hideg téli tájra.

A nap éppen lemenőben van. A szél biborszegélyű fehér felhőket kerget maga előtt.

A hercegnő föllállott.

— El kell, hogy higyjem, a mit mondott. Nyujtsa búcsuzóul a kezét.

A férfi halotthalvány lett erre a szóra. Összeszorított ajka erősen megrándult. Behunyta a szemét, hogy ne lásson semmit, semmit a világból.

— Nem tehetem, — mondta végre nagy erőfeszítés után elcsukló hangon.

A hercegnő meglepődött tekintetet vetett feléje. Látzott rajta, hogy valamit nem tud megérteni.

A kíséret visszajött. A férfit egy izmos, erős szolga tovább tolta a széken.

— Ő nagyon szerencsétlen, — mondta a doktor

utána nézve. — Sok évvel ezelőtt, mikor az ifjúság lobogó lángjával szemében, mámoros szerelemmel a szívében menyasszonyához indult, egy gépszörnyeteg nyomorékká tette; ott voltam az első segélynyújtásnál. Azóta jó barátok lettünk. Bizony nagyon szomorú eset az, hercegnő. Akkor lett sánta, a jobb karja pedig ott szakadt le a fülke-ajtóban, a mint sietett életét megmenteni.

Valami különös melegség lobbant föl a hercegné szemében. Megfordult, hogy utána menjen. Érezte, hogy az élet adósa a férfinak. Adósa a soha vissza nem térő ifjúsággal, melynek minden le nem szakított virágját a lába elé szeretné dobni. Hadd pompázzon körülötte üde illatával.

Ellenállhatatlanul támadt föl benne a vágy, hogy ezt megmondja neki s hogy még egyszer édes kábultság ringassa el őket. Napsugár visszajött Aranyvirághoz!

A túlaradó ujjongó érzésekre hirtelen tompa ütést érzett a szívében, a mi megállásra kényszerítette.

A szalonban valamelyik szerelmes, ábrándos bakfisch ütötte a zongorát s elmélázva énekelte: «Elmult a tavasz, a nyár is, itt az ősz, közelg a tél...»

Nyomasztó, fájdalmas érzés lepte meg.

Mit is akart tulajdonképen most, mikor már itt van az örök tél?

Elbúcsuzott és lassan lement a lépcsőkön.

nukból, többé nem csapongtak délnyugat felé mezőn át falvakat, városokat kerülve, bogyókon és magvakon tengve, hanem a lakott helyeket keresték fel, az emberek közelében szerezték be ennivalóikat s parkok és ültetvények fáin szundikáltak. Ezeken a falvakon, városokon, pusztákon át vivő téli csavargásaikon lassanként tudatára jöttek annak is, hogy nem szorultak rá friss hóesések után a szemétdombok és országutak kapnivalóira, hanem ebben s ebben a kertben, ez vagy amaz ablak előtt izletes takarmány van kifüggesztve szekrényekben, melyeken osztozkodhatnak a csapatosan odaseregglő verebekkel, csizekkel, pintyökkel. S valahányszor a szekrény kiürült, mindig újra megtöltötték azt. Nem csoda, ha ily körülmények között a hímrigó vonulás közben is lemondott a továbbutazásról s ott maradt, a hol jég és hó daczára is oly pompásan megélhetett.

Az ilyen csavargó élet fekete rigóink közt ma már éppen nem ritka eset. Ez az életmód a rigófaj közt szinte egy közbeeső típust hozott létre, melyhez már temetői és parki rigóink túlnyomó száma tartozik. Habár ezek a fajták annyiban egészen elfajultak már, a mennyiben késő novemberig a költés helyén maradnak s mind kizárólagosabban az emberi gazdaságok hulladékain táplálkoznak, abban az arányban, a mint a kertek és mezők élesztára kiürül, mégis elszállingóznak az első zord időre vagy hópelyhekre, mert még él és dolgozik bennök a jégkorszak emlékeinek atavisztikus képzete. Csakhogy többé nem vándorolnak már messzire. A legközelebbi nagy városban, hol kényelmes megélés kínálkozik számukra, megállapodnak, még akkor is, ha a fagy és zuzmara nem is hagyott alább, mint azon az északabban fekvő helyen, a melyet egy-két nap előtt elhagytak. S itt maradnak, itt telelnek ki, történjék bármi.

Fölöttébb érdekes figyelemmel kíséreni azt a proceszszust, a mint egy öröklött ösztön fokról-fokra mind inkább elhalványul az új helyzet befolyása alatt s lassanként merő formassággá süllyed le, mert a madarak egész vándorlási komédiája többé nem egyéb, mint üres formasság. Úgyszólván egész etikett náluk ma már az, hogy a tél első kopogatására egy darabig délfelé vonuljanak, azonban vándorösztonük már a fagy-zónán belül kimerül. Igaz, hogy a hideg fokozódása egy időre megint életre keltheti, úgy hogy az állatok ismét próbát tesznek egy darabig még tovább repülni, de nagyban és egészben ez az új vándorút sem sokkal megy túl a lakott helyek és a választott lakóhely határain.

A fekete rigók egy utolsó típusa egyáltalán ki sem tér a tél hidege elől. Minél jobban előrehalad az évszak, annál szorosabban környezik meg az embert, annál jobban ragaszkodnak ahhoz, a kinek kertjében költöttek és hizlalták magokat. Ha aztán beáll a hó, feszélyezetlenül repülnek az ablakokhoz kenyérért koldulni. Hó, hideg, ház, város, falu és ember e kis teremtesek agyában korábbi tapasztalataikból folyólag oly eszmetársításba kerültek egymással, hogy már a hópihéek kavargása is elég, hogy bennök az ablak alá kitett takarmány-

láda vagy az udvarokon elhintett kenyér benyomását váltsa ki.

A kerti és városi rigók nőstényeit és fiókáit is már körébe vonta ez a jégkori ösztönükkel ellentétes változás. Még mindig délre szállnak ugyan pontosan, a mint az ősz beáll, de az elindulás terminusát már mind kisebb és kisebb tolják, négy-hat héttel az eddig szokásos terminusokon túl. Mikor már az erdei rigó nősténye fiókáival együtt már rég búcsut vett, ezek még mindig nyári kvártélyukon táboroznak s csak szeptember közepe táján kezdik a dolgot komolyabban venni. Mivel a hímek emancipációja is minden valószínűség szerint így kezdődött, azért érdekléljük, vajjon eljön-e az idő, mikor a nőstények és fiókák is teljesen függetlenítik magokat a jégkori benyomásoktól.

Hozzátehetjük, hogy vándorösztonneikkel együtt a fekete rigók fészekrakási módja, költési szokásaik, anyai ösztönük is alapos módosuláson ment keresztül, sőt legvégül hagyva éneklési módjuk is sokban változott. De ez a téma aktuálisabb lesz a tavasszal, mint most.

Nyugdíjpótlás.

«Segíts magadon, az Isten is megsegít», mondja a közmondás. Ezen igazság hatása alatt létesítettek az állami tisztviselők, az államrendőrségi stb. társadalmi rétegek nyugdíjpótló intézetei, melyek bevételük egy részét az adminisztrációra kénytelenek fordítani, bármily önzetlenül végezzék is azt tagjaik.

Az 1912: VIII. t.-cz. az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár keretében egy új nyugdíjesoportot állított fel, a melybe csak oly egyének léphetnek be, a kiknek főfoglalkozása a gazdasági munka. Nos tehát az erdészeti alkalmazottak teljes jogosultsággal bírnak s beléphetnek ebbe az új nyugdíjesoportba s megtakarítják vele esetleg egy nyugdíjpótló intézet megalkotását, s így gondoskodhatnak valóban sanyarú nyugellátásuk javításáról.

Az államnyújtotta ezen kedvezményt minden egyes erdőaltiszt, vadőr vagy erdőszolga igénybe vehetné, bármily szolgálati viszonyban áll; akár az államnál, akár hatósági vagy magánszolgálatban van, mert hiszen tudjuk, hogy sehol sem adnak annyit, hogy a mellett el ne kelne még egy kis pótlás.

Az évi 10 K tagsági díj valóban oly kis összeg, a melyet minden jóra való egyén ily üdvös célra könnyen félretehet, vagy nélkülözhet.

Az előnyök, a melyeket az illető magának a belépés által megszerezhet, igen messzemenők, mert a nyugdíjesoportbeli tag nem csak nyugdíjat biztosít magának háromféle eshetőséggel, hanem ugyanazon évdíj ellenében temetkezési segélyt és baleseti biztosítást. A nyugdíjesoportbeli tag a nyugdíjat háromféle eshetőség szerint kaphatja és pedig: ha baleset folytán válik teljesen munkaképtelenné, akkor a teljes évi 240 K nyugdíjat kapja akár már az első félévi tagdíj-befizetés után; ha a 10 évi várakozási idő után válik munkaképtelenné,

megkapja a tagsági évek szerint járó évi nyugdíjat, és harmadsorban — a mi felette előnyös — ha 65. életévét betöltötte, megkapja a tagsági évei szerint járó évi nyugdíjat akkor is, ha teljesen munkaképes és szolgáltatásban továbbra is megmarad.

Ezen utóbbi eshetőséggel biztosíthatnak maguknak az illetők — különösen a fiatalok — egy oly mellékjövödelmet, a mit egyébként sehol sem szerezhethének meg.

Igen ajánlatos tehát, hogy az erdészeti személyzet az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár nyugdíjcsoportjába saját jól felfogott érdekében mielőbb tömegesen belépjen.

Jelentkezni az illetékes községi előljáróságoknál lehet.
Gaál Károly.

Gazdasági tanácsadó.

A zöldtakarmányozásról. Háziállatainknak legjobb takarmánya a zöldtakarmány, a melyet legszívesebben fogyaszt, legjobban értékesíti és egészségi állapotára is a legkedvezőbb hatással van. Tejelőknél a tejelválasztást is a zöldtakarmánnyal lehet leghatékosabban fokozni. A mostani időszakban leginkább a hereféléket és a baltaczimet szoktuk etetni. A luczerna és a vöröshere ismeretes arról a tulajdonságáról, hogy ha sokat esznek belőle az állatok, vagy ha nedves állapotban, hónon fogyasztják, ha a here vagy luczerna kissé fülledt volt, könnyen fölfuvódást okoz a marhánál és más kérődzőknél, míg a lónál veszedelmes kólikának lehet okozója. E mellett a herefélék túlságosan sok táplálékot tartalmaznak, annyira, hogy a tiszta here vagy luczerna etetése mellett a gazda jobban tartja az állatait, mint kellene, drágábban etet, mint szükséges volna, tehát bizonyos pazarlást követ el.

Ha ezeket a zöldtakarmányokat tisztán etetjük, egyrészt állatainkat a fölpuffadás, kólika és más hasonló betegség veszedelmének tesszük ki, másrészt meg pazarlást követünk el, mert ezekből a drága takarmányokból többet etetünk, mint a mennyire az állatnak jó táplálkozásához szüksége lenne.

Mindkét hibát, bajt elkerülhetjük úgy, hogy ezeket a zöldtakarmányokat megszeccskázzuk és szalmaszeccskával vagy polyvával keverve etetjük. A here- és luczerna-szeccskát $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ rész szalmaszeccskával vagy ugyanannyi árpa- vagy zabpolyvával kell elkeverni. Így a zöldtakarmánynak jelentékeny részét megtakaríthatjuk, azt meg lehet szárítani szénának és ilyen állapotában egyike lesz legbecsesebb téli takarmányainknak, míg a nyári oktalan és czéltalan zöldtakarmányozás mellett teljesen haszontalanul elpocsékolódott volna.

Házórző ebek gondozása. Hűséges vadászkísérőnk és házórzőnk, a mennyiben közvetlenül is az utóbbi feladat jut osztályrészeül, vajmi sok helyen nem részesül abban a gondozásban, a mit állategészségügyi szempontokból az ebeknél is mellőzhetlenül be kellene tar-

tanunk; hiszen személyünk, vagyunk hűséges éber őreről van itt szó, a mi legalább is megérdemel annyit gazdái részéről, hogy kárpótlásul a megfosztott szabadságért és lánczontartásért, legalább tisztán tartásuk ólját. Azzal, hogy napi ételmezéséről gondoskodunk, csak részben felelünk meg az állattartási kötelezettségeinknek. A szennyes, rozsdás, mocskos tartóláncz, a nem eléggé tisztán tartott etető és itatóvályu valóságos fészkei a káros bakteriumoknak. Ezek a káros anyagok, különböző ártalmas betegségeket visznek át aztán az obre s onnan esetleg azokra, a kik az ebbel közvetlenül érintkeznek, játszadoznak.

A deszkából kezdetlegesen összerótt résein át hideget, csapadékot átbocsátó eből sem felelhet meg az állategészségügyi követelményeknek. A kellően deszkázott, friss alommal megfelelően kibélelt s az ölbejáratot fedő függönnyel felszerelt ól az, a mely mindenképp elegendő oltalmat is fog nyújtani az obnek a zord évszak borzalmaival szemben is. Melegebb idők beálltával pedig naponta többször kell friss ivóvízről gondoskodni, annival is inkább, mivel ilyenkor leggyakrabban fenyegeti az ebet a veszettség betegsége is.

Különfélék.

A családi pótlékról. Lapunk ez évi 11. számában részletesen ismertettük a családi pótlékre vonatkozó törvényjavaslatot s közleményünk végén megjegyeztük, hogy igen bajos megjövendőlni azt, hogy a törvényjavaslat tárgyalására mikor kerül a sor.

Örömmel értesítjük lapunk t. olvasóit, hogy ezt a törvényjavaslatot az országgyűlésnek képviselőháza is és főrendiháza is már letárgyalta s nem lehetetlen, sőt valószínű, hogy mire jelen soraink megjelennek, a törvényjavaslatot Ő Felsőge is már szentesíteni fogja s így abból törvény lesz.

A törvényjavaslaton a képviselőház némi módosítást eszközölt; így nevezetesen kimondotta, hogy a törvénynek 1912. évi január 1-től számított visszaható hatálya legyen, a mi azt jelenti, hogy az arra jogosultak visszamenőleg, január 1-től fogják a családi pótlékot megkapni, továbbá, hogy családi pótlék a *mostoha* gyermekek után is fog járni és hogy azok az alkalmazottak, a kik a családi pótlékot *utólagos* negyedévi részletekben kapják, megkapják a családi pótlékot addig a napig, a melyen a jogczím a családi pótlékre megszűnik.

Reméljük, hogy a mint a törvényjavaslat szentesítve lesz, rövidesen meg fog történni a családi pótlékok kiutalványozása.

Az új nyugdíjtörvény. A családi pótlékról szóló törvényjavaslatnak június hó 7-én a képviselőház pénzügyi bizottsága részéről történt tárgyalása alkalmával *Teleszky János* pénzügyminiszter úr felemlítette, hogy az új nyugdíjtörvényjavaslat rövid időn belül be lesz nyújtható a képviselőházhoz és hogy a kormány abban a feltevésben, hogy ez a törvényjavaslat még a folyó

évben törvényerőre fog emelkedni, ezt is 1912. évi január 1-től számított visszaható erővel akarja felruházni, mert ez a törvény eredetileg is úgy volt tervezve, hogy 1912. évi január hó 1-én lépjen hatályba.

Ha ez valóra válik, akkor azoknak az állami alkalmazottaknak a nyugdíját, a kik ebben az évben mentek nyugdíjba, valószínűleg revízió alá fogják venni s részükre már az új törvény szerint járó nyugdíjat fogják kiutalványozni, a mi mindenesetre több lesz, mint a mennyi a régi törvény szerint jár.

Megjutalmazott erdészeti altisztek. A m. kir. földmívelésügyi miniszter úr a lugosi erdőigazgatóság kerületéhez tartozó hidasligeti védkerületben alkalmazott Molnár András főerdőőt 150 kor., Harbács György erdőőt pedig 100 kor. jutalomban részesítette, a nemes vad óvása, nevelése, a ragadozó és dúvadak irtása, valamint a vadorzók eredményes, sokszor életveszélyes üldözése körül kifejtett rendkívüli tevékenységükért.

Ez a két derék altiszt ez évben most harmadszor részesült jutalomban; az év elején ugyanis a házikézelés és az erdősítés terén kifejtett eredményes munkásságukért Molnár András főerdőőr 100 kor., Harbács György erdőőr pedig 80 kor. jutalmat kapott a földmívelésügyi miniszter úrtól, míg az Országos Magyar Vadászati Védegylet a vadvédelem körül, de különösen a vadorzókkal szemben tanúsított rendkívül erélyes és eredményes ténykedéséért Molnár András főerdőőt 50 kor. jutalommal és az egyleti ezüst-éremmel, Harbács György erdőőt pedig 50 kor. jutalommal tüntette ki.

Könyvismertetés. «A fakereskedelmi köbszámítás elmélete». Elméleti és gyakorlati útmutatás a fakereskedelmi köbszámítás elsajátítására. Irta: *Schlesinger Farkas*, Arad. Nélkülözhetetlen mindazoknak, kik fakereskedelmi anyagokkal foglalkoznak és a köbszámítást alaposan elsajátítani kívánják. 2 kor.-ért bérmentes szétküldéssel a Magyar Faipar és Fakereskedelem kiadóhivatalában (Budapest, VI., Podmaniczky-utca 71.) kaphatók.

Haláleseti segély. Megemlékeztünk már Hoppár Mihály uradalmi erdőőr tragikus elhunytáról. Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár által megindított tárgyalás nyomán megállapítván, hogy az elhunyt három 14 éven aluli árvát hagyott hátra, az özvegy már az 1912. évi VIII. t.-cz. által megszabott magasabb haláleseti segélyben volt részesíthető, a melyet előbb nevezett pénztár 500 K-ban, a községi előjáróság útján ki is fizetett. Az elhunyt az 1900. évi XVI. t.-cz. 8. §-a alapján a kötelező balesetbiztosítás alá esett.

Átlépések a nyugdíjcsoportha. Az 1912. évi VIII. t.-cz. alkotta nyugdíjcsoportha az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár által a következők irattak át: Kozma Géza Somogy vármegyei uradalmi erdőőr, Mikó László járási erdőőr és neje és Jarjabka János hatósági erdőőr.

Időjelzés. A «Meteor» július hóra a következő időjelzést teszi közzé: Julius havának változási napjai 2—6—7—11—14—15—16—17—21—24—29-re esnek. Legerősebb hatásúak a 11—14—17- és 27-iek. A hó első harmada a bolygók részéről inkább száraznak ígérkezik, de 19-ike körül erősen esapadékos időt várhatunk, úgy, hogy az állandó nyári meleg csak 17-ikét követőleg fog kifejlődni.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Letz Lajos m. kir. erdőmérnököt Tiszabogdányból a vezetése alatt álló miniszterium erdészeti (I. B.) főosztályába rendelte be, Bacsilla Lajos m. kir. segéderdőmérnököt pedig áthelyezte Kolozsvárról Zalatnára erdőgondnoknak.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a szolgálat érdekében áthelyezte Török János m. kir. segéderdőmérnököt Turócszentmártonba és beosztotta az ott székelő m. kir. járási erdőgondnoksághoz és áthelyezte Vorák Sándor m. kir. segéderdőmérnököt Turdosinra erdőgondnoknak.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Cserneczky Károly m. kir. segéderdőmérnököt visszarendelte a görgényzentimrei m. kir. erdőőri szakiskolától a kolozsvári m. kir. erdőigazgatósághoz és Katona István m. kir. segéderdőmérnököt áthelyezte Beszterczéről Görgényzentimrére az ottani m. kir. erdőőri szakiskolához.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Takács János m. kir. segéderdőmérnököt Beszterczéről Királyhalomra az ottani m. kir. erdőőri szakiskolához.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a besztercei m. kir. erdőigazgatóság kerületében áthelyezte Paczner Károly m. kir. segéderdőmérnököt Óradnára erdőgondnoknak.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter áthelyezte Alberti János m. kir. segéderdőmérnököt Fehértemplomból a rimaszombati m. kir. állami erdőhivatal kerületébe Sajóvezdre és megbizta a Borsod vármegyében újonnan szervezett Bánvölgyi m. kir. erdőgondnokság vezetésével.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a szolgálat érdekében áthelyezte Déry Károly m. kir. erdőmérnökgyakornokot Vácra, az ott székelő m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a szolgálat érdekében áthelyezte Török Miklós m. kir. erdőmérnökgyakornokot Rimaszombatba és beosztotta az ott székelő m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter a lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében alkalmazott Zsuszka Sándor m. kir. főerdőőt — saját kérelmére — állandó nyugalomba helyezte.

A szászsebesi m. kir. erdőhivatal főnöke Abrugyán Mihály máramaroszigeti lakos, ács- és kőművesmestert az erdőhivatalhoz m. kir. famesterré nevezte ki.

A tótsóvári m. kir. erdőhivatal főnöke Hannel Ágoston és Kaisz Ödön II. oszt. erdőaltiszteket I. oszt. m. kir. erdőaltisztekké, Szász Gábor I. oszt. m. kir. segéderdőőt és Roskó

Lajos I. oszt. m. kir. erdőlegényt II. oszt. m. kir. erdőaltisztekké, Takács Lajos II. oszt. m. kir. erdőlegényt I. oszt. m. kir. erdőlegénynek, Zurilla Lajos II. oszt. m. kir. erdőlegényt I. oszt. m. kir. segéderdőőrre, Pretory Jenő II. oszt. m. kir. segéderdő-ört és Nagy Géza végzett erdőőri szakiskolai növendéket II. oszt. m. kir. erdőlegényekké, Sztanács Árpád és Németh János végzett erdőőri szakiskolai növendékeket pedig II. oszt. m. kir. segéderdőőrökké nevezte ki.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a címzalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölszöveges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

F. I. Pipéi az erdei rét füveiben található *fonálféreg* miatt pusztulnak el. Ez a féreg a szájon át beforakodik a gége és szemfalakba, ott gyulladást okoz és ennek vége a halál. *Ez ellen orvosság nincs.* Legjobb ha felhagy a ludak tenyésztésével. Ezt a leírtak után állítjuk, de csakis boncsolás és göröcsövi vizsgálattal lehetne megállapítani, hogy a fonálféreg-e az oka a pusztulásnak. A többi felhozott aggályok szintén súlyosak, de ilyen állapottal majdnem mindenütt találkozunk az ember, még sem pusztulnak el a pipék. Gyanunk tehát a fű fonálférgeire esik. (bl.)

D. J. Pomerániai ludat tudtommal ez idő szerint hazánkban már nem tenyésztene és pedig azért nem, mert az emdeni lud, mely fehér tollazatú és jobban honosul nálunk, mint a pomerániai, teljesen kiszorította hazánkban. Kapható azonban S. Marton baromfitenyésztő-cégnél, Lehrte bei Berlin. (bl.)

C. A. Kovácsi. 1. Leveléből nem tudtam pontosan megállapítani fonálféregről avagy galandféregről van-e szó, de a leírás szerint valószínűbb az utóbbi. Jelen esetben ez nem nagy hiba, mert a kezelés majdnem egyenlő. A kis taeszkókat koplaltassa meg egy napig, aztán adjon be éhgyomorra ricinus olajat, 10—15 grmmot, a mi a férgeket kihajtja, házi szerként azonkívül tökkmagot is adhat éh gyomorra 10—15 drb tojás sárgában több napon keresztül avagy ha kéznél van areka-dió úgy azt porrá törve és vajjal keverve pilulát készítsen belőle. Galandféregről a taeszkók anyjuk nyalása útján fertőződnek, mert a szőrben tetvek vannak és azok útján fertőződnek. Fonálférgeknél meg a víz, a fű terjeszti a férgeket tehát erre vigyázni kell. A kezelés a fonálférgeknél ugyanaz. Mindenesetre ki kell hajtani a férgeket a belekből, mert az állatok könnyen elpusztulnak. Nagyon ajánlom az anyát többször jól megmosni, ha lehet kátrányszappannal, sőt még meleg időben a kölkeket is és alájuk tiszta almot tenni.

Dr. Kukuljević József.

2. A 20 fillért a lap javára bevételteztük.

Vadász. Ebben az ügyben igen nehéz tanácsot adni. Abból, hogy önt irodai szolgálatra kívánják beosztani, azt következtetjük, hogy ön az intelligensebb altisztek közé tartozik, a mit különben hozzánk intézett szép leveléből mi is örömmel konstatálunk. Ez a tervezett új beosztás mindenesetre kitüntetésszámba megy ugyan, de önre nézve anyagilag hátrányos lévén, egyúttal érdemtelen büntetésben fog részesülni. Ha vonakodik új beosztását elfogadni, úgy kiteszi magát annak, hogy esetleg más — rosszabb — védkerületbe helyezik át. Megtagadni az engedelmességet természetesen nem lehet s azért más tanácsot nem adhatunk, minthogy helyzetének őszinte feltárásának kérje meg az erdőgondnok és a hivatalfőnök urakat, hogy önt hagyják meg jelenlegi állomáshelyén arra a néhány évre, a mi még köteles szolgálati idejéből hátra van. Abban, hogy a szervezendő irodai altisztekre nézve mit hoz a jövő, ne bizakodjék, mert ki tudja lesznek-e és mikor ilyen irodai altiszti állások szervezve s nagy kérdés, hogy ezek jobban lesznek-e javadalmazva mint a védkerületi altisztek. Mi azt hisszük, hogy ha lesznek is ilyen irodai altiszti állások szervezve, azok javadalmazása nem lesz más, mint a védkerületi altiszteké, s ezek az állások arra fognak szolgálni, hogy a koruknál, vagy betegségüknél, vagy egyéb

körülményeknél fogva külső szolgálatra már kevésbé alkalmas, de a mellett jóra való és hasznavehető altiszteket ezekre az állásokra elhelyezhessék.

F. J. 1. A 1879. évi XXXI. t.-cz. (erdőtörvény) 38. §-a szerint felesketett erdőőrök (ilyenek a járási erdőőrök is), a törvény 40. §-a szerint lőfegyvert is viselhetnek s ez a fegyverük vadászatjegy — adómentes. A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-cz. 26. §-a szerint az, a ki a tulajdonosnak, vagy ha a vadászat bérbé van adva, a hasznobérlőnek engedélye nélkül vadászik, vadászati kihágást követ el. Minthogy pedig a belügyminiszter úrnak 1906. évi 2147. számú határozata szerint lőfegyverrel idegen vadászterületre lépni tilos, illetve a ki lőfegyverrel idegen vadászterületre lép, vadászati kihágást követ el, ennél fogva a vadászati bérlő a járási erdőőrt és erdőszolgát, az általa bérelt vadászterületen a *vadászfegyver* viselésétől eltíltathatja, a szolgálati *golyósfegyver* viselésétől azonban nem, mert az utóbira az erdőőrnek és erdőszolgának hivatása teljesítése céljából szüksége van. 2. Vadőri teendők végzésével olyan egyén is megbízható, a ki a vadőri vizsgát nem tette le. Az ilyen egyén a fegyveradóról és vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t.-cz. 6. §-ának c) pontja értelmében *vadászcseledéknek* tekintendő s ebbeli minősége a közigazgatási hatóságnál a törvény 31., 33. és 34. §-ai értelmében bejelentendő. Megjegyezzük, hogy az ilyen alkalmazottaknak az 1888. évi 42,934. számú belügyminiszteri körrendelet értelmében eselédkönyvvel is el kell látva lenni. A vadászcseledék, a földművelésügyi miniszter úrnak lapunk ez évi 6-ik számában egész terjedelmében közölt 1911. évi 19,426. számú körrendelete értelmében hatóságilag nem esketethők fel.

J. B. 1. A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-cz. 36. §-a értelmében, a vadászati kihágások után megállapított pénzbüntetések fele mindenkor a feljelentőt illeti; a másik fele pedig azon község szegényeinek a javára esik, melynek határában a kihágás elkövetetett. Ha ön sem az eljárás költséget, sem a büntetés-pénz felét nem kapta meg, úgy a törvény említett §-ára való hivatkozással kérje a szolgabírói hivatalnál annak kifizetését. Ha ez eredményre nem vezetne, forduljon az alispánhoz.

2. Előfizetése 1913. évi június hó végén jár le.

Sári. Tökéletesen igaza van, hogy az túlhajtott kívánság, hogy az erdőszeti altiszteket felebbvalója urazza. Lapunk előbbi számában mi is erre az álláspontra helyezkedtünk. Abban is teljesen igazat adunk önnek, hogy sokkal szükségesebb volna az altisztek közjogi helyzetét tisztázni, mintsem a cím és úr kérdéseket feszegetni. Az ön által javasolt országos erdőaltiszti értekezletet mi nem hívhatjuk össze, mert nem akarunk az erdőszeti és vadászati altiszti szövetségnek konkurenciát csinálni, pedig bizonyára több eredménnyel járna, ha mi is közbelépünk. Mi felajánlottuk annak idején az alakulóban volt erdőszeti és vadászati altiszti szövetségnek a támogatásunkat, de azt a szövetség vezetősége nem fogadta el. Így kérjük, hogy forduljon ön is a javaslataival a szövetséghez.

R. J. A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. 21. §-a értelmében a közös legeltetésre használt birtokoknál a községi képviselőtestület a legeltetés mikénti gyakorlására nézve szabályrendeletet köteles alkotni, melyben a 21. § g) pontja értelmében az is megállapítandó, hogy mely esetekben engedhető meg az, hogy egyesek külön legeltethessenek. Nézze meg ezt a szabályrendeletet a jegyzői hivatalban s ha azt magára nézve sérelmesnek találná, forduljon jogorvoslatért első fokban a fűszolgabíróhoz, másodfokban a vármegye alispánjához, harmadfokban pedig a földművelésügyi miniszter úrhoz.

L. V. Látatlanban nagyon nehéz megfelelő tanácsot adni. Leírása szerint tényleg egy fisztula van jelen, de van ott már erős vadhús-sarjadás is, a mit le kell laposolni. A sebesatornát semmi esetre sem szabad begyógyulni hagyni, míg az teljesen ki nem ürült, vagyis míg abban geny van, sőt azt még tágtítani kellene, hogy a seb jól kitisztuljon. Nehéz tanácsot adnom, mert már állatorvos kezeli, az látta a helyzetet és így mégis csak ő tud legjobban tanácsot adni. Nincs kizárva, hogy a rúd törése-

kor egy faszilánk hatolt az izomzatba és az okozza a genyedést és a daganatképződést, azt akkor feltétlenül el kell távolítani. Minden esetre kérje meg az állatorvos urat, ha jónak látja fecskenedezze ki a sebet 1% hyperololdattal, a mi a genyt feltétlenül kitisztítja és a daganatot — ha abban geny van — lelohasztja. Forduljon csak bizalommal az állatorvos úrhoz, ő tudja legjobban mi a baj oka. Én nem avatkozhatom bele láttatlanul az ő kezelésébe és diagnosizába, de nem is vállalhatnék felelősséget a távolból adott tanácsért. *Dr. Kukuljević József.*

B. J. 1. A czimszalag kiigazítása iránt intézkedtünk. — 2. Előfizetése ez évi június hó végével lejárt.

B. S. 1. Már számtalanszor megmondtuk, hogy a hatóságilag felesketett erdőőr csak a gondjaira bizott területen tekintendő közbiztonsági közegnek s ehhez képest önnek nem állott jogában egy az országúton haladó egyéntől a fegyverét elvenni; az, hogy az illetőnek ott nincs vadászterülete, a fegyver elvételére alapul nem szolgálhat, mert abból a körülményből, hogy valaki az országúton fegyverrel jár, még nem következik, hogy az illető vadászni fog, vagy vadászni volt. 2. Ha az útbiztos a vadászfegyveréért a fegyveradó megfizette, jogosan járhat az országúton fegyverrel, vadászni azonban természetesen nem szabad. 3. Hogyne volna szabad egy vadászembernek töltött fegyverrel a vállán a vadászterületéig menni! Jóravaló vadász azonban ezt nem teszi, hanem a helyszínén tölti meg a fegyverét. 4. Hogy idegen vadászterületen mi történik, az a szomszédos birtokos erdőőrére nem tartozik. Azt azonban megteheti, hogy a tapasztalt vadászati kihágásra a csendőrséget figyelmezteti. A legtöbb helyen azonban nem veszik ilyen szigorúan a dolgot, hanem elfogadják a hatóságilag felesketett erdőőr feljelentését, illetve közbelépését is. 5. Kérjen az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztártól, Budapest (V., Alkotmány-utca 16. szám) tájékoztatót. 6. Olvassa el lapunk ez évi 11. számában a továbbképző tanfolyamra való felvételekre vonatkozó pályázati hirdetményt; annak 6. b) pontjából láthatja, hogy csak olyanokat vesznek fel, a kik szakiskolát is végeztek.

R. R. Az 1890. évi I. t.-cz. 25. §-a értelmében az erdőőrök nem tartoznak útdót fizetni. Miután a törvény általánosságban csak erdőőrökről tesz említést, ebből következik, hogy nemcsak a kincstári erdőőrök, de általában az erdőőrök nem tartoznak útdót fizetni. Így döntött különben a közigazgatási bíróság is, a mikor Brassó város erdőőreit az útdó fizetésének kötelezettsége alól felmentette. Ha önére az útdót mégis kirótták, folyamodjék annak törlése iránt a pénzügyigazgatóság útján az adófelszámolási bizottsághoz (közigazgatási bizottsághoz) s hivatkozzék kérvényében a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1906. évi 2034. szám alatt ez ügyben hozott ítéletére, vagy Mosonvármegye közigazgatási bizottságának 1908. évi 959. k. b. szám alatt hozott határozatára, vagy a belügyminiszter úrnak Szombathely közönségéhez intézett 1912. évi 5287. számú rendeletére. Az első lapunk 1908. évfolyamának 44. oldalán, a második lapunk 1909. évfolyamának 58. oldalán, utóbbit pedig 1912. évfolyamának 100. oldalán egész terjedelmében megtalálhatja.

Az özvegyek útdót tartoznak ugyan fizetni, de a törvény 49. §-ának e) pontja értelmében a nők a természetbeni községi közmunka teljesítése alól általában ki vannak véve, kivéve azt az esetet, ha házuknál velük, legyenek hajadonok vagy özvegyek, egy kenyéren élő és munkára alkalmas férfialátag vagy szolga létezik, mely esetben ezek, a megszábot napszámot amazokért teljesítik.

B. A. Örülünk, hogy lapunk 12-ik számában az «Erdőr»-nek szóló üzenetünket szóvá tette, legalább alkalmunk van ezt a kérdést némileg tisztázni. Mi u. i. azt mondtuk, hogy «az a javaslat például, hogy a tisztviselő az altisztet úr megszólítással illesse, talán kissé túlzott kívánság». Elismerjük, hogy itt egy szót kifelejtettünk, mert helyesen azt kellett volna üzenünk, hogy «ezidőszent talán kissé túlzott kívánság». Ha ezt a szót ki nem felejtettük volna, lehet hogy ön is igazat adott volna nekünk. Ha — a mint ön írja — «az altiszt kar a jó magaviseletű szakképzett fiúkból lesz kiválogatva és nem fog-

nak a paraszttal egyetemben korcsmából-korcsmába járni... stb.», akkor mi is azt fogjuk mondani, hogy igenis meg kell az altiszteknek az «úr» czímzést adni; de addig, a míg az altisztek közt — sajnos — sok olyan van, — s ezt talán ön is el fogja ismerni, — a ki még az «altiszt» czímmre se méltó s a kik miatt éppen önök restelkednek legjobban, addig kissé túlzott kívánságnak tartjuk az «úr» megszólítást. Hígyje el, hogy mi örülnénk a legjobban, ha az erdészeti altiszt kar olyan egyénékből lenne összeválogatva, mint azt ön kívánja.

Másik üzenetünket bizonyára nem kifogásolta volna, ha ismerté volna a kérdést, a melyre az vonatkozott. «Erdőr» ugyanis azt mondta, hogy azért nincs az altiszteknek a *fatolvajok* előtt tekintélye, mert erdőőr a czíme. Na már ilyen naiv kijelentésre más választ, mint a mit adtunk, nem adhattunk és most se mondhatunk egyebet, mint azt, hogy az egyének nem a czíme adja meg a tekintélyét.

A középiskola (gimnázium, reál, stb.) négy alsó osztályában a tanárok tegezik a tanulókat. Minthogy pedig az erdőőri szakiskolába való felvételhez csak az elemi iskola hatodik (illetőleg valamely középiskola második) osztályának elvégzése szükséges, így nem találunk abban semmit, ha még két évig, a míg a szakiskolát elvégezik, tegezik őket. Csodálatos, hogy azon nem ütköznek meg önök, hogy katonáéknál a paraszt káplár tegezi a végzett szakiskolás közlegényt, de az már bántja önöket, hogy a szakiskolákban, tehát jóval fiatalabb korban, tanult, intelligens úri emberek tegezik a fiatal növendékeket.

HIRDETÉSEK

Erdőr kerestetik azonnali vagy július hó 1-re való belépésre. Megkivántatik, hogy fáczántenyésztéshez értsen és nőtlen legyen. A tót nyelvet beszélő előnyben részesül. Szíves megkeresések igény-megjelöléssel, bizonyítványmásolatokkal felszerelve nagyságos baji Patay Sámuel úr czímére Berettő, p. Bánócz, Zemplén megye kéretnek. (1.11.2.)

Uraim! Csinos, magastermetű hugomat férjhez adnám 2800 kor. hozománynyal, csinos, magastermetű, barna főerdőr vagy erdőörhöz. Leveleket «Erdészleány» czímmre Budapest, főposta restante. (2.)

Szakképzett fiatal erdész, ki az összes erdészeti munkálatokban, önálló felmérésben, rajzolásban stb. jártas, kisebb uradalomban önálló kezelői, esetleg főerdőri állást keres. Csak magyarul beszél. Czíme: Pataky Béla, Biharsályi. (3.)

Erdőr nyitramegyei uradalomba azonnali belépésre felvétetik. Erdészeti iskolát végzett, fáczánnevelésben, vadkezelésben s kártékony vad irtásában teljesen jártas egyének küldjék okmánymásolatokkal (melyek vissza nem adatnak) felszerelt ajánlataikat: Sebő Imre úr czímére Budapest, Bálvány-utca 8. szám. A tót nyelvet bírók előnyben részesülnek. (4.III.1.)

Egy darab egy éves **uhu** (fülesbagoly) eladó. Érdeklődők Kabzányi János, m. kir. erdőaltiszt Vychodna (Liptó megye) czímmre írjanak. (5.)

47,483. I. B-1. szám. **Vékony fenyőhaszonfeladás.** A dobrocsi, karámi és cserpataki erdőgondnokságoknál termelt és a kisgarami vasuti állomás melletti rakodóra kihozott 22,678 drb gömbölyű fenyő szőlő- és gyümölcskaró, 14,638 drb erdei lécz, 71,257 folyóméter

fenyőrűdfa, 848-77 m³ egyéb fenyőhaszonfa, négy eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1912. évi július hó 15-én déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál és 1912. évi július hó 16-án délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, a faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és boríték az árverező m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapesten, 1912. évi június hóban.

(6.) **M. kir. földművelésügyi miniszter.**

Két darab **uhu** eladó. Czim: Fodor József, legelőmester, Alsókubin. (7.)

47.631. I. B-1/1912. szám. **Kaviesszedési jog bérbeadása.** Ungvár város határában az ungvári m. kir. erdőgondnokság kezelésébe tartozó Ung-mederben a m. kir. kincstár jogán gyakorolható burkolókő- és kaviesszedési jog 1912. évi július hó 1-től 1922. évi június hó végéig való 10 évi időtartamra zárt írásbeli versenytárgyalás útján bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár: évenkénti bányabér fejében 1800 kor. és 6000 m³-en felüli anyagok használatánál m³-kint 30 fillér vételár.

Bánatpénz 1000 kor.

Az ajánlatok 1912. évi július hó 9-én déli 12 óráig nyújtandók be Ungvárt a m. kir. főerdőhivatalnál és július hó 10-én délelőtt 10 órakor fognak a főerdőhivatal helyiségében nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és szerződési feltételek az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1912 június hóban.

(8.) **M. kir. földművelésügyi miniszter.**

3245/1912. sz. **Pályázati hirdetés** a m. kir. kincstári erdőaltisztek és szolgálk leánygyermekai részére Zborón (Sáros megye) létesített tápintézetbe való felvételre. Ezen tápintézet célja, hogy a növendékek a zborói elemi iskolát látogatván, az intézetben lakáson és ellátáson kívül megfelelő felügyeletben részesüljenek.

A felvétel iránt a megnevezett és évi fizetéssel bíró alkalmazottak, mint szülők, illetőleg gyámok folyamodhatnak oly esetben, midőn gyermekük, illetőleg gyámoltjuk az iskolától való nagyobb távolság miatt, vagy más okból a törvényszabta elemi iskolai oktatásban nem részesülhet.

Az 1 (egy) korona okmánybéllyeggel ellátott és szolgálati úton benyújtandó kérvényhez a következő melléletek csatolandók:

a) születési bizonyítvány, melyből kitűnik, hogy a fölveendő leánygyermek legalább hatodik életévét betöltötte;

b) oltási bizonyítvány;

c) a testi és lelki épséget igazoló kincstári vagy vármegyei, illetve más közhatósági orvosi bizonyítvány;

d) a felettes kincstári erdőhatóság bizonyítványa, melyből kitűnik, hogy a gyermek szülője, illetőleg gyámja lakhelyén magyarul oktatóban nem részesülhet.

A kérvényben megemlítendő a következő adatok:

1. A folyamodó neve, állása, lakhelye és az erdőhivatali kerület, a melyben alkalmazva van.

2. A tápintézetbe felvenni kért gyermek neve, kora és hányadik népiskolai osztályt végezte.

3. A folyamodó fizetésének, illetve nyugdíjának összege.

4. A felveendő gyermek, valamint testvérei által élvezett ösztöndíjnak, vagy egyéb állandó segélynek összege.

5. A szülő, valamint a gyermek magánvagyonának után négy százalékos kamatjövedelem összege.

6. A folyamodó ellátatlan, de otthon nevelt gyermekeinek száma.

7. A folyamodó ellátatlan, de magyar tannyelvű iskola liányában házon kívül elemi iskolába járó gyermekeinek száma.

8. A felveendő gyermek apátlan, anyátlan, árva- és vannak-e ellátatlan testvérei?

(Iparostanonczok ellátottaknak tekintendők, úgyszintén más kenyérkereső pályán fizetés vagy ellátás mellett alkalmazott, valamint az erdőéri szakiskolába vagy más intézetbe díjtalan ellátásra felvett gyermek is.)

Tájékoztató megjegyeztetik, hogy a gyermekek ellátási költségeihez a szülők vagy gyámok által, a javadalmazás és szolgálati minőség fokozata szerint évi 80, 100 és 120 kor. hozzájárulás fizetendő, mely összegek a szülők vagy gyámok illetményeiből 10 (tiz) havi részletben fognak levonotni.

Erdőszolgálk gyermekei és altisztek árvagyermekai után 80 kor., II. oszt. altisztek gyermekei után 100 kor., az I. oszt. altisztek gyermekei után 120 kor. fizetendő.

Minden növendék részére a következő ruha- és fehérnemű szerzendő be:

két öltözet nyári ruha, két öltözet téli ruha,
egy darab felöltő (vagy kendő),
egy darab téli köpeny,
két darab nyári fejkendő,
két darab téli fejkendő,
két pár cipő,
hat darab ing,
három darab hálóing,
három darab téli (barchet) alsónadrág,
három darab nyári alsószojnya,
három darab téli alsószojnya,
hat darab zsebkendő,
hat pár harisnya,
két darab sötét kötény,
két darab kék kötény,
egy darab fogmosókefe,
egy darab fésű (ritka-fésű),
egy darab porfésű (sűrű-fésű).

Ezeket a felszerelési tárgyakat a szülők, illetőleg a gyámok magukkal hozhatják, vagy azok beszerzésével az intézetet bizhatják meg.

Ha e tárgyakról az intézet gondoskodik, akkor a beszerzési ár a tanév folyamán — egyenlő havi részletekben való levonás útján — az intézetnek megtérítendő.

A kisebb kiadások (cipő-, ruhajavítás, levelezés) fedezésére a gyermek bevonulása alkalmával 5 kor. az intézet igazgatóságánál letétbe helyezendő.

Habár valamely gyermek az előző évben fel is volt véve a tápintézetbe, az újra való felvételéért szintén folyamodni kell.

A kérvények benyújtásának határideje folyó évi július hó 10-ik napja.

Folyamodók figyelmeztetnek, hogy kérvényeiket legkésőbb ezen napig felettes hatóságukhoz benyujtsák, mert később érkező kérvények figyelembe nem vehetők.

A tápintézet szervezetét ismertető, részletes szabályzatról félvilágosítás nyerhető minden kincstári erdőhatóságnál.

Tótsóvár, 1912. évi június hóban.

(9.) **M. kir. erdőhivatal.**